

(Ministru kabineta
2011.gada 6. jūlija
rīkojums Nr. 299)

**Attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes
laika posmam no 2011.gada līdz 2015.gadam**

Saturs

SATURS.....	2
IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI.....	3
IEVADS.....	4
1. SASAISTE AR CITIEM ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM.....	5
2. SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN PROBLĒMU FORMULĒJUMS.....	6
2.1. Latvijas īstenotā attīstības sadarbība no 2004. – 2010. gadam.....	6
2.2. Starptautiskās finansējuma saistības.....	7
2.3. Līdzšinējā Latvijas attīstības sadarbības politikas normatīvā bāze.....	9
2.4. Problēmu formulējums.....	10
3. LATVIJAS ATTĪSTĪBAS SADARBĪBAS POLITIKAS MĒRĶI UN PAMATPRINCIPI.....	10
4. LATVIJAS ATTĪSTĪBAS SADARBĪBAS POLITIKAS ĪSTENOŠANAS VIRZIENI.....	12
4.1. Divpusējā formātā īstenotā attīstības sadarbības politika.....	12
4.2. Trīspusējā formātā īstenotā attīstības sadarbības politika.....	14
4.3. Daudzpusējā formātā īstenotā attīstības sadarbības politika.....	15
4.4. Humānā palīdzība.....	15
4.5. Latvijas attīstības sadarbības sniedzēju spēju stiprināšana.....	16
4.6. Sabiedrības izpratnes veicināšana, globālā izglītība un ilgtspējīgas attīstības izglītība.....	16
4.7. Īstenotās attīstības sadarbības politikas efektivitātes novērtēšana un atskaišu sniegšanas sistēma.....	17
5. RĪCĪBAS VIRZIENI, UZDEVUMI, POLITIKAS REZULTĀTI UN DARBĪBAS REZULTĀTI PAMATNOSTĀDNĒS IZVIRZĪTO LATVIJAS ATTĪSTĪBAS SADARBĪBAS POLITIKAS MĒRĶU SASNIEGŠANAI.....	18
6. IETEKMES NOVĒRTĒJUMU UZ VALSTS UN PAŠVALDĪBU BUDŽETIEM.....	27
7. PĀRSKATU SNIEGŠANA UN NOVĒRTĒŠANAS KĀRTĪBA.....	27
8. POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI, KURI ATZĪSTAMI PAR SPĒKU ZAUDĒJUŠIEM.....	27

Izmantotie saīsinājumi

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
ĀKK	Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna valstis
EAF	Eiropas Attīstības fonds
EĀDD	Eiropas Ārējās darbības dienesta
ES	Eiropas Savienība
LAPAS	Latvijas platforma attīstības sadarbībai
NKI	Nacionālais kopienākums
NVO	Nevalstiskās organizācijas
OAP	Oficiālā attīstības palīdzība
OECD/DAC	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Attīstības palīdzības komiteja (Organization for Economic Cooperation and Development, Development Assistance Committee)
TAM	Tūkstošgades attīstības mērķi

Ievads

Lisabonas līgums¹ ir ievērojami mainījis Eiropas ārējo attiecību un attīstības sadarbības arhitektūru. Līdz ar Eiropas Ārējās darbības dienesta (turpmāk – EĀDD) izveidošanu pieaug Eiropas Savienības (turpmāk – ES) loma pasaulē, gan ietekmējot, gan veidojot globālo dienaskārtību. Centrālā loma ES ārējā politikā ir attīstības sadarbībai, līdz ar to attīstības sadarbības politika ir arī viena no Latvijas ārpolitikas prioritārajām jomām un ir cieši saistīta ar valsts īstenoto drošības politiku un ārējo ekonomisko politiku.

ES kopā ar tās dalībvalstīm ir pasaules lielākais donors, sniedzot vairāk nekā pusi no jaunattīstības valstīm veltītās attīstības palīdzības apjoma. Kopš Tūkstošgades attīstības mērķu (turpmāk – TAM) izvirzīšanas 2000. gadā ES sniegtā Oficiālā attīstības palīdzība (turpmāk – OAP) ir dubultojusies. ES kopā ar tās dalībvalstīm, tajā skaitā Latviju, turpina pildīt uzņemtās starptautiskās saistības atbalsta sniegšanā partnervalstīm, tiecoties līdz 2015. gadam sasniegt TAM. Vienlaikus Latvija apzinās, ka nabadzība ir klātesoša arī iekšpus ES robežām.

Globālo procesu ciešo savstarpējo saikni uzskatāmi parāda šodienas pasaules izaicinājumi – finanšu un pārtikas nodrošinājuma krīzes, klimata pārmaiņas, pandēmijas un citi draudi nacionālajai un individuālajai drošībai, bieži lielāko postu nodarot iedzīvotājiem pasaules nabadzīgākajās valstīs. Attīstības sadarbība ir efektīvs instruments šo apdraudējumu mazināšanai, globalizācijas procesos ņemot vērā taisnīguma, solidaritātes un atbildības principus un par virsuzdevumu izvizot visas sabiedrības ilgtspēju.

Lai ES un Latvija kā ES donorvalsts starptautiskajā telpā veiksmīgi izmantotu savu pievienoto vērtību un jaunās iespējas, kas paveras līdz ar EĀDD darba uzsākšanu, Latvijai ir būtiski akcentēt trīs elementu - attīstības, drošības un diplomātijas - savstarpējas papildinātības un mijiedarbības nozīmi.

Veidojot un īstenojot attīstības sadarbības politiku, Latvija vadās pēc principa, ka mērķtiecīgiem un efektīviem centieniem veicināt pilnvērtīgu cilvēka dzīvi ir jābūt ES un tās dalībvalstu attīstības sadarbības politikas centrā, visus attīstības procesus un jomas skatot vienotā veselumā un caur cilvēktiesību prizmu. Latvijai TAM sasniegšanas kontekstā ir būtiski nevis akcentēt kvantitatīvos palīdzības sniegšanas rādītājus, bet gan pārlīkt fokusu uz palīdzības efektivitāti, politiku saskaņotību un sasniegto rezultātu ilgtspēju.

¹ Lisabonas Līgums, ar ko groza Līgumu par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, parakstīts Lisabonā 2007. gada 13. decembrī

Ņemot vērā, ka Latvijas prezidentūra ES sakrīt ar ANO TAM izvērtēšanas gadu (2015. gadu), Latvijai, neskatoties uz ierobežoto finansiālo situāciju, ir svarīgi aktīvi un atbildīgi iesaistīties aktuālajās starptautiskajās diskusijās un ES attīstības sadarbības politikas veidošanā un īstenošanā.

Politisko ietvaru un vadlīnijas Latvijas īstenotajai attīstības sadarbībai periodam, kas ietvers arī Latvijas prezidentūras laiku ES 2015. gada I pusgadā, veido Attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes laika posmam no 2011. gada līdz 2015. gadam (turpmāk – pamatnostādnes).

Pamatnostādņu veidošanas procesā īpaša uzmanība tika pievērsta sabiedrības pārstāvju iesaistei. Tika veiktas konsultācijas ar Saeimas Ārlietu komisiju, nevalstiskajām organizācijām, tajā skaitā Latvijas platformu attīstības sadarbībai (LAPAS), sociālajiem partneriem, tajā skaitā Latvijas darba devēju konfederāciju, kā arī ar Latvijas Pašvaldību savienību, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru, privāto sektoru, akadēmisko sektoru un citiem pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem.

No 2010. gada 19. marta līdz 19. aprīlim pamatnostādņu projekts tika nodots sabiedrības apspriešanai. Saņemtie priekšlikumi ņemti vērā pamatnostādņu veidošanā.

1. Sasaiste ar citiem attīstības plānošanas dokumentiem

Pamatnostādnes izstrādātas saskaņā ar 2000. gadā ANO dalībvalstu parakstīto **ANO Tūkstošgades deklarāciju**, kurā valstis apņēmas līdz 2015. gadam sasniegt TAM, kā arī ar 2010. gada **ANO augsta līmeņa sanāksmes par TAM pārskatu noslēguma dokumentu**. Starptautiskā līmenī ANO Tūkstošgades deklarācija uzskatāma par Latvijas attīstības sadarbības politikas normatīvo pamatu.

Pamatnostādnes arī saskaņotas ar **Lisabonas Līgumu, ar ko groza Līgumu par Eiropas Savienību un Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, parakstīts Lisabonā 2007. gada 13. decembrī**, kas nosaka, ka ES politiku attiecībā uz sadarbību attīstības jomā īsteno saskaņā ar ES ārējās darbības principiem un mērķiem un ES un dalībvalstu politika attiecībā uz sadarbību attīstības jomā viena otru papildina un stiprina.

Tāpat plānošanas dokuments balstīts uz ES Padomes, Parlamenta un Eiropas Komisijas 2005. gada 20. decembrī kopīgi pieņemto pirmo **Eiropas vienprātību par Eiropas Savienības attīstības politiku**, kas ir pirmais Kopienas iestāžu un dalībvalstu kopīgais dokuments, kas nosaka Komisijas un 27 dalībvalstu rīcību attīstības politikas jomā.

Pamatnostādnes īsteno atbilstoši Attīstības plānošanas sistēmas likumam hierarhiski augstākajā vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentā – „**Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2007.-2013.gadam**”² noteiktajam attīstības stratēģijas mērķim „Latvijas izaugsmes starptautiskā dimensija” un plānā noteiktajiem uzdevumiem, jo īpaši - veidot un aktīvi īstenot Eiropas Kaimiņu politiku, kā arī veicināt Latvijas kā jauna donora iesaisti attīstības sadarbības īstenošanā.

Pamatnostādnes izstrādātas saskaņā ar **Valdības rīcības plānu** „Deklarācijas par Valda Dombrovskā vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību” īstenošanai.³

Attīstības sadarbības politika kā viena no prioritārajām Latvijas ārpolitikas jomām tiek atspoguļota arī kopējā ārpolitikas ietvarā ikgadējā ārlietu ministra ziņojumā Saeimai par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā. Saskaņā ar Saeimas kārtības rullī 2010. gada rudenī veiktajām izmaiņām Saeimā notiek ikgadējas atklātas debātes par ārpolitikas jautājumiem.

Pamatnostādnes atbilst **Pamatnostādnēm visaptverošai Latvijas iesaistei Afganistānas atjaunošanā 2007. – 2013. gadam.**⁴

2. Situācijas raksturojumu un problēmu formulējums

2.1. Latvijas īstenotā attīstības sadarbība no 2004. – 2010. gadam

Latvija uzsāka plānotas attīstības sadarbības politikas īstenošanu līdz ar kļūšanu par ES dalībvalsti 2004. gadā. 2008. gadā notika Latvijas statusa maiņa Pasaules Bankas Starptautiskajā attīstības asociācijā, Latvijai oficiāli pievienojoties donorvalstu grupai.

Laika periodā no 2004. gada līdz 2010. gadam Latvija ir īstenojusi attīstības sadarbības politiku sekojošās prioritārajās partnervalstīs: Gruzijā, Moldovā, Ukrainā, Baltkrievijā, kā arī Afganistānā. Šajā periodā Latvijas prioritārās sadarbības jomas bija tirgus ekonomika, ilgtspējīga sabiedrības attīstība, vide un izglītība.

No 2005. līdz 2008. gadam Ārlietu ministrijas budžeta līnijā „Attīstības sadarbības projekti un starptautiskā palīdzība” paredzētie līdzekļi⁵ tika apgūti

² Apstiprināts Ministru kabinetā 2006.gada 4.jūlijā (prot.Nr.35 20.§)

³ Apstiprināts ar Ministru kabineta 2011. gada 23. februāra rīkojumu Nr. 67.

⁴ Apstiprināts ar 2007. gada 15. novembra Ministru kabineta rīkojumu Nr. 712.

⁵ 2005. gadā 100 000 LVL, 2006. gadā 150 000 LVL, 2007. gadā 450 000 LVL, 2008. gadā 580 000 LVL.

saskaņā ar pastāvošo kārtību – caur Ārlietu ministrijas organizētiem atklātiem granta projektu konkursiem, kā arī decentralizējot līdzekļus – atbalstot Latvijas vēstniecību partnervalstīs identificētos attīstības sadarbības projektus, kā arī no 2007. gada – apstiprinot un finansējot / līdzfinansējot attīstības sadarbības (civilos) projektus Afganistānā.

2007. un 2008. gadā grantu projektu konkursi jau bija kļuvuši specializēti, ar mērķi atbalstīt konkrētu projektu īstenotāju grupu(as) vai aktivitāti:

- granta projektu konkurss valsts un nevalstiskā sektora pārstāvjiem, pašvaldībām, komersantiem (kopš 2005. gada);
- granta projektu konkurss nevalstiskajām organizācijām (2008. gadā);
- granta projektu konkurss komunikāciju aktivitātēm – Latvijas sabiedrības izglītošanai par attīstības sadarbību un attīstības izglītību (2007. un 2008. gadā).

Katru gadu, pamatojoties uz spēkā esošajiem politikas plānošanas dokumentiem⁶ un valsts budžetā paredzēto summu divpusējai attīstības sadarbībai, sadarbībā ar Konsultatīvo padomi attīstības sadarbības politikas jautājumos tika izstrādāts *Attīstības sadarbības politikas gada plāns*, ko apstiprināja valdība. Plāna izstrādē tika ņemtas vērā partnervalstu definētās aktuālās un ilgtermiņa vajadzības un reformējamās jomas – gan konsultējoties ar partnervalstu institūcijām, gan izmantojot Latvijas vēstniecību partnervalstīs ekspertīzi.

2009. gadā divpusējās attīstības sadarbības īstenošanai tika piešķirti 9000 LVL savukārt 2010. gadā šim mērķim tika atvēlēti 807 LVL. Līdz ar to divpusējās attīstības sadarbības īstenošanai vairs netika izstrādāti Attīstības sadarbības politikas gada plāni. Pieejamā finansējuma ietvaros, kā arī lūdzot valdībai *ad hoc* veidā piešķirt finansējumu konkrētiem projektiem/aktivitātēm tika turpināta atsevišķu projektu īstenošana Latvijas prioritārajās palīdzības saņēmējvalstīs. Tāpat Latvija iespēju robežās reaģēja uz krīzes situācijām citos pasaules reģionos.

Aizvadītajos gados īpaši tika akcentēta sabiedrības informētības un izpratnes veicināšana par attīstības sadarbības mērķiem un Latvijas iespējām sekmēt to sasniegšanu.

2.2. Starptautiskās finansējuma saistības

Latvijas attīstības sadarbības finansējuma mērķi izriet no ANO un ES ietvaros apstiprinātajām finansējuma saistībām. Ievērojot ANO saistības, ES un tās

⁶ [Latvijas Republikas Attīstības sadarbības politikas programma no 2006.gada līdz 2010.gadam](#), 2003. gadā apstiprinātās Latvijas Republikas Attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes un 2008. gadā pieņemtais Starptautiskās palīdzības likums.

dalībvalstīm līdz 2015. gadam attīstības sadarbībai jāvelta 0,7 % no Nacionālā kopienākuma (turpmāk – NKI)⁷. Saskaņā ar ES saistībām Latvijai līdz 2010. gadam attīstības sadarbībai bija jāatvēl 0,17 % no NKI, savukārt līdz 2015. gadam Latvijai šim mērķim jāatvēl 0,33 % no NKI⁸.

Līdz 2010. gadam bija spēkā „Konceptija finansējuma palielināšanai no valsts budžeta 2006.-2010. gadā Latvijas Republikas attīstības sadarbības politikas īstenošanai”, saskaņā ar kuru Latvija bija apņēmusies līdz 2010. gadam attīstības sadarbībai veltīt finansējumu 0,1 % no NKI apmērā. Pašlaik Latvija atpaliek no starptautisko finansējuma saistību izpildes. 2010. gadā Latvijas OAP apjoms veidoja 0,06 % no NKI.

Latvijas OAP apjoms veidojas no finansējuma, kas tiek novirzīts caur daudzpusējiem un divpusējiem kanāliem:

- Latvijas OAP daudzpusējā formātā veido sekojošas starptautiskās iemaksas:
 - Latvijas iemaksas ES budžetā⁹;
 - Iemaksas 10. Eiropas Attīstības fondā (turpmāk – EAF);
 - Iemaksas tajās ANO aģentūrās u.c. starptautiskajās institūcijās, kurās veiktie maksājumi var tikt uzskaitīti kā OAP¹⁰;
 - Iemaksas starptautiskajās iniciatīvās un trasta fondos.
- Latvijas OAP veido sekojoši divpusējie finansējuma kanāli:
 - Ārlietu ministrijas budžeta līnijai „Attīstības sadarbības projekti un starptautiskā palīdzība” paredzētie līdzekļi;
 - Citu valsts iestāžu divpusējai attīstības sadarbībai veltītais finansējums;
 - *Ad hoc* veidā sniegtā palīdzība un humānā palīdzība;
 - Privātās iniciatīvas un tirdzniecības veicināšana ar jaunattīstības valstīm;
 - Netradicionālas sadarbības formas attīstības palīdzības sniegšanai.

Latvijas OAP/NKI apjoms 2005. – 2010. gads

Gads	Daudzpusējā palīdzība	Divpusējā palīdzība (absolūtos skaitļos, milj. LVL)	Kopā, milj.	% no NKI
-------------	------------------------------	--	--------------------	-----------------

⁷ Saskaņā ar Ceļa karti ANO Tūkstošgades deklarācijas īstenošanai (2001.g.) un Monterrejas konferenci par finansējumu attīstībai (2002.g.).

⁸ Saskaņā ar ES Ārējo attiecību padomes 2005.g. maija secinājumiem dalībvalstīm, kas pievienojušās ES pēc 2002. gada, jātiecas līdz 2015. g. oficiālajai attīstības palīdzībai (OAP) veltīt 0,33% no NKI, savukārt vecajām ES dalībvalstīm līdz 2015. g. OAP jānovirza 0,7% no NKI.

⁹ Saskaņā ar 2005. gada 15. – 16. decembra Eiropadomē apstiprināto ES daudzgadu budžetu 2007. – 2013.g. aptuveni LVL 71,03 milj. no Latvijas iemaksām ES budžetā ir novirzītas 4.izdevumu kategorijā „ES – globālo procesu dalībniece”, no kuriem LVL 33,70 milj. ir fakts par 2007.-2009.g. un LVL 37,33 milj. – prognozes 2010.-2013.g

¹⁰ Saskaņā ar OECD/DAC klasifikāciju.

	(absolūtos skaitļos, milj. LVL)	<i>Ad hoc</i> divpusējā OAP/citu valsts iestāžu divpusējā sadarbība	Ārlietu ministrijas attīstības sadarbības budžeta līdzekļi	LVL	
2005	5,3	0,42	0,1	5,8	0,07 %
2006	6,13	0,38	0,15	6,7	0,06 %
2007	7,35	0,35	0,45	8,2	0,06 %
2008	8,4	1,47	0,58	10,5	0,07 %
2009	9,5	0,99	0,009	10,5	0,08 %
2010	7,4	0,86	0,0008	8,3	0,06 %

Daudzpusējā attīstības sadarbība veido vidēji 80-90% no Latvijas OAP apjoma.

2.3. Līdzšinējā Latvijas attīstības sadarbības politikas normatīvā bāze

Latvijas attīstības sadarbības politikas sākotnējais tiesiskais pamats tika izveidots 2003. gadā līdz ar Ministru kabineta rīkojumu par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņem¹¹. Dokumentā tika iestrādāti Latvijas ārpolitikas mērķi un principi attīstības sadarbības politikas jomā, par atbildīgo institūciju pamatnostādņu īstenošanā nosakot Ārlietu ministriju. Saskaņā ar minēto rīkojumu 2003. gadā arī tika izveidota Konsultatīvā padome attīstības sadarbības jautājumos¹², kā arī apstiprināts tās nolikums¹³, paredzot Konsultatīvās padomes locekļiem sniegt ieteikumus un priekšlikumus Ārlietu ministrijai par darbības virzieniem attīstības sadarbības politikas jomā.

2006. gadā tika apstiprināta Attīstības sadarbības politikas programma pieciem gadiem¹⁴, un tās galvenais uzdevums bija sekmēt Latvijas kā jaunā donora starptautisko lomu, veicinot aktīvāku ārpolitiku gan divpusējās aktivitātēs, gan daudzpusējā formātā. Ņemot vērā, ka programma 2011. gadā vairs nav spēkā, ir nepieciešams apstiprināt jaunu vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentu.

¹¹ Ministru kabineta 2003. gada 19. februāra rīkojums Nr. 107 „Par Latvijas Republikas Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņem”.

¹² 2003. gada 3. jūnija Ministru prezidenta rīkojums Nr. 257 „Par Konsultatīvo padomi attīstības sadarbības politikas jautājumos”

¹³ 2003. gada 20. maija Ministru kabineta noteikumi Nr. 271. „Konsultatīvās padomes attīstības sadarbības politikas jautājumos nolikums”

¹⁴ Ministru kabineta 2006. gada 9. februāra rīkojums Nr. 76 „Par Latvijas Republikas Attīstības sadarbības politikas programmu no 2006. gada līdz 2010. gadam”.

Jaunais politikas plānošanas dokuments *Attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes laika posmam no 2011. gada līdz 2015. gadam* konceptuāli tiek veidots kā līdzšinējo divu – Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu un vidēja termiņa (piecu gadu) programmas – apvienojums¹⁵. Līdz ar šī dokumenta apstiprināšanu spēku zaudē 2003. gadā apstiprinātās Attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes.

Kārtība, kādā Latvija plāno un īsteno starptautisko palīdzību, ir noteikta 2008. gadā pieņemtajā Starptautiskās palīdzības likumā¹⁶ un saistītajos Ministru kabineta noteikumos.

2.4. Problēmu formulējums

1) Ņemot vērā Latvijas starptautiskās finansējuma saistības, kā arī divpusējās attīstības sadarbības nozīmi Latvijas ārpolitikas īstenošanā, turpmākajos gados nepieciešams ievērojami palielināt divpusējai attīstības sadarbībai veltītos līdzekļus.

Divpusējās attīstības sadarbības budžetā būtiski paredzēt finansējuma daļu, kas tiktu izmantota kā līdzfinansējums Latvijas NVO, kuras ieguvušas finansējumu projektu īstenošanai no starptautiskajiem donoriem.

2) Latvijas attīstības sadarbības politikas plānošanas dokumenti ir zaudējuši spēku (programma) un saturiski novecojuši (pamatnostādnes). Līdz ar to nepieciešams apstiprināt jaunu vidēja termiņa attīstības sadarbības politikas plānošanas dokumentu.

3. Latvijas attīstības sadarbības politikas mērķi un pamatprincipi

Ņemot vērā, ka kopš 2009. gada tika ievērojami samazināts Latvijas divpusējās attīstības sadarbības budžets, nebija iespējams pilnībā īstenot 2006. gadā apstiprinātajā Attīstības sadarbības politikas programmā izvirzītos politikas mērķus. Līdz ar to 2006. gadā apstiprināto mērķu sasniegšana, pielāgojot tos aktuālajai situācijai, tiek izvirzīta arī nākamajā periodā līdz 2015. gadam.

Mērķi

1) Latvijas kā divpusējā donora lomas stiprināšana, tādējādi īstenojot Latvijas ārpolitiskās intereses

¹⁵ Saskaņā ar Attīstības plānošanas dokumentu likumu pavadošajiem MK noteikumiem (13.11.09.), politikas plānošanas dokumenti ir pamatnostādnes, plāns un koncepcija. Plānošanas dokuments vidējam termiņam ir pamatnostādnes.

¹⁶ 2008. gada 28. maija likums „Starptautiskās palīdzības likums”.

- 2) Sabiedrības izpratnes un atbalsta veicināšana attīstības sadarbības mērķiem un politikai
- 3) Latvijas pieaugošā loma starptautisko attīstības mērķu sasniegšanā un starptautisko saistību izpilde

Pamatprincipi

Latvijas attīstības sadarbības politikas īstenošana saskaņā ar globālā un ES mērogā apstiprinātiem pamatprincipiem

- 1) Latvija ir to 189 valstu vidū, kas 2000. gadā pieņēma ANO Tūkstošgades deklarāciju, apņēmoties līdz 2015. gadam sasniegt TAM, par vispārīgo mērķi izvirzot nabadzības samazināšanu uz pusi līdz 2015.gadam. ANO Tūkstošgades deklarācijā (2000.g.) izvirzītie 8 attīstības mērķi ir sekojoši:
 1. Samazināt nabadzību un badu;
 2. Nodrošināt visiem iedzīvotājiem pamatizglītību, kā arī iespēju iegūt vispārējo vidējo vai profesionālo vidējo izglītību;
 3. Nodrošināt vienādas iespējas sievietēm un vīriešiem;
 4. Mazināt bērnu mirstību;
 5. Uzlabot mātes veselību;
 6. Ierobežot HIV/AIDS, tuberkulozes un malārijas izplatību, kā arī citus novēršamus nāves cēloņus;
 7. Nodrošināt vides ilgtspēju;
 8. Izvērst attīstības sadarbību ar partneriem visā pasaulē.

Latvija TAM īstenošanā akcentē **cilvēktiesību un cilvēkdrošības aspektus.**

- 2) Latvija attīstības sadarbības politiku veido un īsteno saskaņā ar starptautiskajām saistībām par **palīdzības efektivitāti** (Parīzes deklarācija (2005.g.))¹⁷, Rīcības kodekss par darba dalīšanu un papildinātību attīstības politikā (2007.g.)¹⁸, Akras rīcības programma (2008.g.)¹⁹
- 3) Latvija attīstības sadarbības politiku veido un īsteno saskaņā ar starptautiskajām saistībām par finansējumu attīstībai (Monterrejas (2002.g.) un Dohas (2008.g.) konferences noslēguma dokumenti).

¹⁷ 2005. gada 2. martā Parīzē attīstīto un jaunattīstības valstu vadītāju un divpusējo un daudzpusējo attīstības politikas organizāciju vadītāju apstiprināta starptautiska OECD vienošanās/deklarācija „Parīzes deklarācija par palīdzības efektivitāti”. Deklarācijai pievienojušās vairāk kā 100 valstis un organizācijas, apņēmoties palielināt to sniegtās palīdzības efektivitāti.

¹⁸ 2007. gadā apstiprināts brīvprātīgs ES dalībvalstu un Komisijas Rīcības kodekss darba dalīšanas un papildinātības veicināšanai ES attīstības politikā saskaņā ar Parīzes deklarācijā uzņemtajām saistībām.

¹⁹ 2008. gadā apstiprināta rīcības programma, balsoties uz Parīzes deklarācijā apstiprinātajām saistībām.

- 4) Latvija attīstības sadarbībā integrē ES Ārlietu padomes secinājumos apstiprinātās saistības par **attīstības sadarbības principiem, politiku saskaņotību attīstībai, palīdzības efektivitāti, darba dalīšanu, atbalstu tirdzniecībai un atbalstu demokrātijas stiprināšanai**²⁰.
- 5) Latvija seko Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (turpmāk - OECD) vadlīnijām attīstības sadarbības jomā.
- 6) Latvijas īstenoto attīstības sadarbības politiku raksturo **visaptveroša pieeja attīstības procesiem partnervalstīs**, vadoties no partnervalstu individuālajām vajadzībām un nacionālajām attīstības plānošanas stratēģijām.
- 7) Latvija attīstības sadarbības politikas veidošanā un īstenošanā vadās pēc principa, ka **galvenajai atbildībai** par savas valsts iekšējiem attīstības procesiem ir jābūt pašu **partnervalstu rokās**.
- 8) Latvija ievēro principu par visu nozīmīgāko attīstības sadarbības politikas horizontālo jautājumu (**demokrātija, cilvēktiesības, laba pārvaldība, dzimumu līdztiesība, vides ilgtspēja, bērnu un pamatiedzīvotāju tiesības, HIV/AIDS un citu infekciozo slimību izskaušana**) integrēšanu attīstības sadarbības politikā un ārpolitikā kopumā²¹.

4. Latvijas attīstības sadarbības politikas īstenošanas virzieni

Pamatnostādnēs izvirzīto mērķu sasniegšanai Latvija īsteno attīstības sadarbību sekojošos virzienos:

4.1. Divpusējā formātā īstenotā attīstības sadarbības politika

Latvijas attīstības sadarbības politika tiek īstenota sadarbībā ar partnervalstīm un balstoties uz partnervalstu nacionālajiem attīstības plāniem un principu, ka iekšējo attīstības procesu vadība un galvenā atbildība var atrasties tikai pašu partnervalstu rokās.

Divpusējās sadarbības īstenošana paver iespējas Latvijas NVO, sociālajiem partneriem, privātajām sektoram, kā arī valsts un pašvaldību ekspertiem iesaistīties projektu īstenošanā. Tādējādi tiek palielināta Latvijas ekspertu pieredze un kapacitāte, kas ļauj tiem sekmīgāk pretendēt uz finansējuma piesaistīšanu projektu īstenošanai no citiem starptautiskajiem donoriem.

²⁰ 2005. gada Padomes secinājumi par attīstības sadarbības principiem, 2005. gada Eiropas vienprātība attīstībai, 2005. gada (kā arī 2007. un 2009. gada) Padomes secinājumi par politiku saskaņotību attīstībai, 2006. gada Ricības kodekss par darba dalīšanu, 2007. gada Padomes secinājumi par atbalstu tirdzniecībai, 2009. gada Padomes secinājumi par palīdzības efektivitāti, 2009. gada Padomes secinājumi par atbalstu demokrātijai ES ārējās attiecībās.

²¹ Saskaņā ar 2005. gadā apstiprināto ES Padomes, Komisijas un Parlamenta kopējo paziņojumu par ES attīstības politiku - *Eiropas Vienprātību attīstībai*.

Divpusējā attīstības sadarbība ir arī būtisks instruments valsts starptautiskās redzamības veicināšanai.

Izmantojot attīstības sadarbības instrumentus, arī privātajām sektoram tiek pavērtas jaunu kontaktu un sadarbības iespējas jaunattīstības un pārejas ekonomikas valstu tirgos.

Būtiski ņemt vērā, ka pēdējos gados NVO, privātā sektora, pašvaldību un citu sabiedrības pārstāvju interese par attīstības sadarbības projektu īstenošanas iespējām ir būtiski palielinājusies.

Prioritārās valstis

Saskaņā ar 2003. gadā apstiprinātajām Attīstības sadarbības pamatnostādnēm par prioritārajiem Latvijas attīstības sadarbības reģioniem tika noteiktas NVS un Balkānu valstis.

Pamatnostādnēs līdz 2015. gadam par Latvijas attīstības sadarbības politikas prioritārajiem reģioniem izvirzītas ES Kaimiņattiecību politikas Austrumu partnerības valstis, Centrālāzijas valstis, kā arī tās valstis, kurās atrodas Latvijas militārais kontingents vai valsts nosūtīti civilie eksperti.

Saskaņā ar starptautiskiem palīdzības efektivitātes principiem Latvija turpinās attīstības palīdzības sniegšanā koncentrēties uz nelielu valstu skaitu, priekšroku dodot valstīm, ar kurām jau izveidojusies veiksmīga sadarbība un/vai labas projektu iestrādes, un/vai kurās ir pieprasīta tieši Latvijas ekspertīze.

Sadarbības jomas

Latvija atbalstu jaunattīstības valstīm sniedz, ņemot vērā aktuālos globālos izaicinājumus, kā arī vadoties pēc Eiropas Vienprātībā attīstībai definētajām galvenajām jomām, kurās ES un tās dalībvalstu sniegtajai attīstības palīdzībai piemīt salīdzinošās priekšrocības:

- Demokrātija, cilvēktiesības, laba pārvaldība, tiesiskums, atbalsts ekonomikas un institucionālām reformām, ietverot nevalstiskā sektora u.c. sabiedrības pārstāvju iesaistes veicināšanu un pašvaldību stiprināšanu;
- Tautas attīstība, kas ietver plašu pieeju izglītībai un apmācībām, dzimumu līdztiesība, veselība, tajā skaitā seksuālā un reproduktīvā veselība, sociālā dialoga veicināšana;
- Sociālā kohēzija un nodarbinātība;
- Tirdzniecība un reģionālā integrācija;

- Vides ilgtspēja, klimata pārmaiņas, dabas resursu ilgtspējīga pārvaldība un bioloģiskā daudzveidība;
- Migrācija;
- Infrastruktūra, komunikācijas un transports;
- Plaša pieeja energoresursiem, ilgtspējīga energoresursu attīstība, nodrošinājums ar dzeramo ūdeni;
- Ilgtspējīga lauksaimniecība un nodrošinājums ar pārtiku, reģionālā attīstība, teritoriālā plānošana;
- Trauslās valstis un drošība, tajā skaitā preventīva konfliktu nepieļaušana, krīžu pārvarēšana un administratīvās kapacitātes stiprināšana.

Latvija attīstības palīdzības sniegšanā fokusējas uz tām jomām, kurās Latvijas kā donorvalsts salīdzinošās priekšrocības un ekspertīze partnervalstu attīstības programmu atbalstam var tikt izmantota visefektīvāk, sniedzot lielāko iespējamo pienesumu.

Latvija piedāvās savu reformu pieredzi, lai gan divpusēji, gan caur ES iniciatīvām palīdzētu īstenot politiskās un ekonomiskās reformas reģionos, kur tas nepieciešams.

Sekojošajās palīdzības efektivitātes principiem par attīstības sadarbībai veltīto finanšu līdzekļu maksimāli lietderīgu un mērķtiecīgu izlietojumu, Latvija var īstenot deleģēto sadarbību ar Eiropas Komisiju vai citiem donoriem. Deleģētā sadarbība Latvijai paver iespējas maksimāli efektīvi īstenot attīstības sadarbību attālos pasaules reģionos un Latvijas attīstības sadarbībai netradicionālās jomās.

4.2. Trīspusējā formātā īstenotā attīstības sadarbības politika

Trīspusējas attīstības sadarbības programmas vai projekti partnervalstīs tiek īstenoti sadarbībā ar kādu citu donorvalsti vai starptautisku organizāciju, Latvijas pusei piedaloties ar savu ekspertīzi un/vai daļēju finansējumu. Palielinoties finansējuma apjomam, Latvija arī varētu iesaistīties kopējā attīstības sadarbības programmēšanā ar citiem donoriem.

Latvija maksimāli izmantos trīspusējā ietvarā īstenotās sadarbības priekšrocības un iespējas:

- Elastīga un radoša pieeja attīstības sadarbībā;
- Īstenotās attīstības sadarbības izvērsšana gan ģeogrāfiski, gan tematiski;
- Plašas iespējas maksimāli efektīvi izmantot nelielus finanšu līdzekļus.

4.3. Daudzpusējā formātā īstenotā attīstības sadarbības politika

Ņemot vērā, ka Latvija kā mazs donors nevar iesaistīties divpusējās palīdzības sniegšanā visos pasaules reģionos, Latvija sniedz savu ieguldījumu globālās attīstības veicināšanās, piedaloties ar finansējumu starptautisko organizāciju īstenotās attīstības sadarbības programmās un projektos, kā arī veicot attīstības sadarbības programmām un projektiem paredzētas iemaksas starptautiskās institūcijās.

Obligāto iemaksu veikšana izriet no Latvijas dalības attiecīgajā starptautiskajā institūcijā.

Prioritātes brīvprātīgo iemaksu veikšanā tiek noteiktas, vadoties pēc sekojošiem principiem:

- Starptautiskās institūcijas atbilstība Latvijas attīstības sadarbības politikas mērķiem;
- Starptautiskās institūcijas funkcijas un efektivitāte attīstības palīdzības sniegšanā, resursu sadalījums un izlietojums, sasniegtie rezultāti.

2011. gadā Latvija uzsāk regulāru iemaksu veikšanu 10. EAF. Iestājoties ES, Latvija pievienojās Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna (ĀKK) valstu un Eiropas Kopienas partnerattiecību nolīgumam (Kotonū nolīgumam). Līdz ar to uz Latviju attiecas arī Kotonū nolīgumā paredzētās finansiālās saistības, kas paredz iemaksu veikšanu Kotonū nolīguma finanšu instrumentā – EAF. Pašlaik spēkā ir 10. EAF, kurā kopējais Latvijas ieguldījums veidos 15 877 400 eiro (11,16 miljoni latu). 2011. gadā Latvijas iemaksa 10. EAF sastāda ~1,5 miljonus latu, savukārt 2012. gadā Latvijas iemaksa veidos ~1,8 miljonus latu.

Uzsākot iemaksu veikšanu EAF, ievērojami palielinās gan Latvijas finansiālais ieguldījums jaunattīstības valstu atbalstam, gan Latvijas loma ES politikas veidošanā attiecībās ar ĀKK reģiona valstīm.

4.4. Humānā palīdzība

Latvija sniedz humāno palīdzību, vadoties pēc Eiropas Vienprātībā par humāno palīdzību (2007.g.)²² definētajiem labas humānās palīdzības sniegšanas principiem.

²²ES Padomes, Komisijas un Parlamenta 2007. gadā kopīgi apstiprinātais paziņojums „Eiropas Vienprātība par humāno palīdzību, kas nosaka ES darbību humānās palīdzības jomā saskaņā ar principiem, ko humānās palīdzības sniegšanā 2003. gadā kopīgi definējušas donorvalstis, ANO aģentūras, NVO, Starptautiskais Sarkanais Krusts, Sarkanais Pusmēness.

Latvija ievēro humānās palīdzības pamatprincipu: sniegt finansiālu atbalstu proporcionāli vajadzībām un balstoties uz pienācīgu vajadzību novērtējumu atbilstoši sieviešu un vīriešu vajadzībām.

Latvija virzās uz maksimāli operatīvu pieeju humānās palīdzības sniegšanā.

4.5. Latvijas attīstības sadarbības sniedzēju spēju stiprināšana

Saistībā ar gatavību 2015. gada I pusgadā uzņemties ES prezidējošās valsts pienākumus (ES Padomes darba grupās izskatāmo jautājumu sagatavošana un koordinēšana, darba grupu vadīšana), kā arī ņemot vērā, ka attīstības sadarbība ir ES ārpolitikas centrālā joma, Latvija pievērš uzmanību institucionālās kapacitātes un personāla spēju stiprināšanai.

Ņemot vērā Latvijas saistības līdz 2015. gadam pakāpeniski palielināt OAP veltīto finansējumu, Latvija pievērš uzmanību kapacitātes stiprināšanai pieejamo finanšu līdzekļu efektīvai, caurskatāmai un savlaicīgai apsaimniekošanai.

Latvija velta uzmanību nevalstisko organizāciju un citu projektu īstenotāju spēju stiprināšanai, kā būtiskākos aspektus izvirzot informācijas pieejamību par attīstības sadarbību, projektu veidošanas iespējām un piekļuvi finansējumam.

Latvija izceļ diplomātisko pārstāvniecību un nacionālo ekspertu klātbūtnes lomu partnervalstīs attīstības sadarbības politikas sekmīgā veidošanā, īstenošanā un stiprināšanā.

4.6. Sabiedrības izpratnes veicināšana, globālā izglītība un ilgtspējīgas attīstības izglītība

Latvija akcentē globālās izglītības un ilgtspējīgas attīstības izglītības nozīmi sabiedrības atvērtības un izpratnes veicināšanā par plašu un visaptverošu taisnīgumu, solidaritāti un iekļaušanas kultūru.

Latvija, veidojot un īstenojot attīstības sadarbības politiku, pievērš īpašu uzmanību sabiedrības informēšanai un izglītošanai par ilgtspējīgas attīstības jautājumiem plašākā izpratnē, tajā skaitā par cilvēktiesībām, pasaules (vides) ilgtspēju, mieru, konfliktu nepieļaušanu, starpkultūru saskarsmi un dzimumu līdztiesību.

Latvija īpaši izceļ Latvijas un starptautisko attīstības sadarbības platformu, nevalstisko organizāciju, sociālo partneru un pašvaldību lomu globālās

attīstības un ilgtspējīgas attīstības izglītības sekmēšanā, tajā skaitā cilvēkdrošības jautājumos, kā arī mātes un bērna veselības un seksuālās un reproduktīvās veselības jautājumos.

Latvija virzās uz ilgtspējīgas attīstības un attīstības izglītības aspektu integrāciju izglītībā visās vecuma grupās.

4.7. Īstenotās attīstības sadarbības politikas efektivitātes novērtēšana un atskaišu sniegšanas sistēma

Īstenotās attīstības sadarbības politikas efektivitātes novērtēšanā un atskaišu sniegšanas sistēmā Latvija kā nozīmīgākos izceļ caurskatāmības, informācijas apmaiņas un sabiedrības informēšanas aspektus. Vērtējot sasniegtos rezultātus, Latvija galveno uzmanību pievērš īstenotās politikas ietekmei uz visaptverošu un iekļaujošu sabiedrības attīstību jaunattīstības valstīs.

Latvija sniedz atskaites attīstības sadarbības partnervalstīm politiska dialoga formā, kopīgi izvērtējot īstenotos projektus.

Latvija regulāri sniedz atskaites starptautiskajām institūcijām - Eiropas Komisijai, OECD Attīstības palīdzības komitejai u.c. institūcijām par Latvijas īstenoto attīstības sadarbību un tai veltītā finansējuma apjomu.

Atskaites Latvijas sabiedrībai:

- Atskaites Ministru kabinetam par attīstības sadarbības politikas jomas plānošanas dokumentu izpildi;
- Regulāra informācijas par Latvijas īstenotajiem attīstības sadarbības projektiem ievietošana Ārlietu ministrijas mājas lapā;
- Regulāra Ārlietu ministrijas amatpersonu dalība NVO u.c. sabiedrības pārstāvju rīkotajos informatīvajos semināros un diskusijās.

5. Rīcības virzieni, uzdevumi, politikas rezultāti un darbības rezultāti pamatnostādnēs izvirzīto Latvijas attīstības sadarbības politikas mērķu sasniegšanai

<i>Politikas mērķis: Latvijas kā divpusējā donora lomas stiprināšana, tādējādi īstenojot Latvijas ārpolitiskās intereses</i>				
<i>Rīcības virziens: Nostiprināt attīstības sadarbības politiku kā būtisku mehānismu ārpolitisko mērķu sasniegšanai</i>				
Uzdevumi un galvenie pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās institūcijas	Nepieciešamais finansējums un tā avoti
Īstenot divpusējo un trīspusējo attīstības sadarbību ES Austrumu Partnerības un Centrālāzijas valstīs, piedāvājot Latvijas ekspertīzi un atbalstu šo valstu ilgtspējīgas ekonomikas un sabiedrības attīstībai	pastāvīgi	Ārlietu ministrija	Visas valsts pārvaldes iestādes	Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros
Turpināt Latvijas civilo ieguldījumu Afganistānā	pastāvīgi	Ārlietu ministrija	Aizsardzības ministrija	Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros
Pastāvīgi pilnveidot Ārlietu ministrijas administratīvo kapacitāti divpusējās/trīspusējās sadarbības programmu vadīšanai	pastāvīgi	Ārlietu ministrija		Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros
Nodrošināt lielāko valsts atbalstīto divpusējo/trīspusējo projektu un programmu izvērtējumu	pastāvīgi	Ārlietu ministrija		Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu

				līdzekļu ietvaros
Uzturēt aktīvu dialogu ar parlamentu par Latvijas attīstības sadarbības politikas mērķiem, prioritātēm un rīcības virzieniem	pastāvīgi	Ārlietu ministrija		Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros
Stiprināt Latvijas ekspertīzi attīstības sadarbības politikas jomā, gatavojoties Latvijas prezidentūrai ES 2015.g.1.pusē, kas sakrīt ar TAM īstenošanas gadu	2014. gada 31. decembris	Ārlietu ministrija		Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros
Sniegtās palīdzības koordinācija ar saņēmējvalsti un citiem donoriem, kas darbojas konkrētajā saņēmējvalstī	pastāvīgi	Ārlietu ministrija		Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros
Regulāri veikt saņēmējvalstu vajadzību novērtējumu, aktīvi iesaistot partnervalstī esošās Latvijas vēstniecības	pastāvīgi	Ārlietu ministrija		Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros
Iespēju robežās veikt Latvijas sniegtās palīdzības efektivitātes un ietekmes izvērtējumu	pastāvīgi	Ārlietu ministrija		Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros

Turpināt uzlabot sadarbību ar citām valsts pārvaldes iestādēm statistiskās informācijas apkopošanā par to īstenotajām attīstības sadarbības aktivitātēm (saskaņā ar OECD/DAC statistisko atskaišu norādēm)	pastāvīgi	Ārlietu ministrija	Visas valsts pārvaldes iestādes	Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros	
Politikas rezultāti	Darbības rezultāti		. gads	.gads	. gads
<ul style="list-style-type: none"> Attīstības sadarbība nostiprina savu lomu kā neatņemama Latvijas ārpolitikas sastāvdaļa 	<ul style="list-style-type: none"> Latvija iegūst papildus efektīvus instrumentus un mehānismus divpusējo attiecību veidošanai ar jaunattīstības un pārejas ekonomikas valstīm Parlaments aktīvāk iesaistās attīstības sadarbības politikas mērķu un prioritāšu definēšanā Palielinās divpusējās/trīspusējās palīdzības finansējums 				
<ul style="list-style-type: none"> Palielinās Latvijas redzamība partnervalstīs un plašākā starptautiskā līmenī 	<ul style="list-style-type: none"> Palielinās Latvijas ES Austrumu Partnerības un Centrālāzijas valstīs īstenoto projektu apjoms Palielinās Latvijas īstenoto civilās sadarbības projektu 				

	<p>apjoms Afganistānā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiek apzinātas projektu īstenošanas iespējas arī citos pasaules reģionos 			
<ul style="list-style-type: none"> • Pieaug partnervalstu pieprasījums pēc Latvijas ekspertīzes 	<ul style="list-style-type: none"> • Tiek izmantota Latvijas ekspertīze un salīdzinošās priekšrocības • Palielinās Latvijas attīstības sadarbības īstenošanu pieredze un ekspertīze, kas ļauj tiem sekmīgi veidot kopprojektus ar citiem donoriem un pretendēt uz dalību starptautisko donoru finansētos projektos 			
<ul style="list-style-type: none"> • Latvijas sniegtā palīdzība atstāj paliekošu pozitīvu efektu uz saņēmējvalstu ilgtspējīgu attīstību 	<ul style="list-style-type: none"> • Latvijas sniegtā palīdzība kļūst efektīvāka un atbilst saņēmējvalsts vajadzībām un prioritātēm • Pieaug programmu īpatsvars divpusējā un trīspusējā palīdzībā (iepretim projektu īpatsvaram) • Tiek ieviestas daudzgadu saistības sadarbības programmu un projektu finansēšanā 			

Politikas mērķis: Sabiedrības izpratnes un atbalsta veicināšana attīstības sadarbības mērķiem un politikai

Rīcības virziens: Veicināt sabiedrības izpratni par attīstības sadarbību un iesaistīšanos prioritāro jomu un virzienu noteikšanā

Uzdevumi un galvenie pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās institūcijas	Nepieciešamais finansējums un tā avoti
Sadarbojoties ar NVO un akadēmisko sektoru, veicināt sabiedrības izpratni par Latvijas iesaisti un devumu TAM sasniegšanā	pastāvīgi	Ārlietu ministrija		Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros
Ārlietu ministrijai īstenot Komunikāciju stratēģiju attīstības sadarbības jautājumos, regulāri nodrošinot publisku informāciju	pastāvīgi	Ārlietu ministrija		Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros
Sadarbojoties ar citiem donoriem (t.sk. Eiropas Komisiju) un starptautiskajām organizācijām, skaidrot attīstības sadarbības mērķus un darbības virzienus	pastāvīgi	Ārlietu ministrija		Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros
Ministriņām un citām valsts pārvaldes iestādēm informēt sabiedrību par veiktajām attīstības sadarbības aktivitātēm	pastāvīgi	Ārlietu ministrija	Visas valsts pārvaldes iestādes	Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros

Virzīties uz ilgtspējīgas attīstības izglītības aspektu integrāciju formālajā un neformālajā izglītībā visās vecuma grupās	pastāvīgi	Ārlietu ministrija	Izglītības ministrija	Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros	
Politikas rezultāti	Darbības rezultāti		. gads	. gads	. gads
<ul style="list-style-type: none"> Tiek veidots sabiedrības viedoklis par Latvijas vietu un lomu starptautisko attīstības mērķu sasniegšanā 	<ul style="list-style-type: none"> Palielinās sabiedrības izpratne par globālajiem attīstības sadarbības mērķiem un prioritātēm 				
<ul style="list-style-type: none"> Sabiedrībā tiek veicināta izpratne par Latvijas valdības prioritātēm attīstības sadarbībā 	<ul style="list-style-type: none"> Palielinās sabiedrības iesaiste Latvijas attīstības sadarbības mērķu un prioritāšu definēšanā 				
<ul style="list-style-type: none"> Palielinās sabiedrības atbalsts Latvijas ieguldījumam attīstības sadarbībā 	<ul style="list-style-type: none"> Sabiedrība tiek informēta par valsts budžeta līdzekļu izlietojumu attīstības sadarbībai Sabiedrība tiek informēta par iespējām piedalīties valdības atbalstītās attīstības sadarbības aktivitātēs Palielinās individuālo 				

	ekspertu, NVO un komersantu skaits, kas iesaistās attīstības sadarbības aktivitātēs			
Politikas mērķis: Latvijas pieaugošā loma starptautisko attīstības mērķu sasniegšanā un starptautisko saistību izpilde				
Rīcības virziens: Latvijas lomas nostiprināšana starptautiskās palīdzības struktūrā un finansējuma palielināšana starptautisko saistību izpildei				
Uzdevumi un galvenie pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās institūcijas	Nepieciešamais finansējums un tā avoti
Aktīvi aizstāvēt Latvijas intereses ANO par aktuāliem starptautiskajiem jautājumiem – TAM īstenošanu, cilvēktiesībām, klimata pārmaiņām un ilgtspējīgu attīstību, ekonomiskās krīzes ietekmi uz attīstību	pastāvīgi	Ārlietu ministrija	Visas ministrijas	Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros
Sniegt Latvijas ieguldījumu ANO TAM sasniegšanā, pakāpeniski palielinot finansējumu divpusējiem/trīspusējiem projektiem un programmām	pastāvīgi	Ārlietu ministrija	Visas ministrijas	Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros
Latvija aktīvi piedalās ES attīstības sadarbības politikas veidošanā	pastāvīgi	Ārlietu ministrija	Visas ministrijas	Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros

Aktīva sadarbība ar valsts pārvaldes iestādēm, NVO, sociālajiem partneriem Latvijas pozīciju formulēšanā par aktuālajiem starptautiskās attīstības politikas dienaskārtības jautājumiem	pastāvīgi	Ārlietu ministrija	Visas ministrijas	Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros	
Attīstības sadarbības politikas īstenošana saskaņā ar starptautiskajiem palīdzības efektivitātes principiem	pastāvīgi	Ārlietu ministrija	Visas ministrijas	Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros	
Informācijas un pieredzes apmaiņa, palīdzības koordinācija ar citiem donoriem	pastāvīgi	Ārlietu ministrija	Visas ministrijas	Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros	
Politikas rezultāti	Darbības rezultāti		. gads	. gads	. gads
<ul style="list-style-type: none"> Latvija aktīvi iesaistās globālo izaicinājumu radīto problēmu novēršanā un risināšanā 	<ul style="list-style-type: none"> Latvija adekvāti reaģē uz starptautiskajiem izaicinājumiem un sniedz ieguldījumu radīto problēmu risināšanā 				
<ul style="list-style-type: none"> Latvija pilda donorvalstu starptautiskās saistības palielināt finansējumu attīstības sadarbībai Tiek pārstāvētas Latvijas intereses, darbojoties ES Ārlietu padomes attīstības segmentā un citās starptautiskajās 	<ul style="list-style-type: none"> Latvija tuvojas starptautisko attīstības finansējuma mērķu sasniegšanai Tiek nodrošināta aktīva Latvijas līdzdalība ES attīstības sadarbības politikas veidošanā un 				

organizācijās	starptautisko organizāciju darbībā			
<ul style="list-style-type: none"> • Pieaug Latvijas sniegtās palīdzības efektivitāte 	<ul style="list-style-type: none"> • Latvijas attīstības politikas īstenošana notiek koordinēti un saskaņoti ar citu donoru aktivitātēm un saskaņoti ar partnervalstu prioritātēm • Tiek nodrošināta regulāra informācijas apmaiņu ar citiem donoriem par īstenoto attīstības sadarbību • Latvijas attīstības politikas saskaņotība ar citām politikas jomām 			

6. Ietekmes novērtējumu uz valsts un pašvaldību budžetiem

Saskaņā ar uzņemtajām starptautiskajām saistībām Latvijai līdz 2010. gadam attīstības palīdzībai bija jāvelta finansējums 0,17% apmērā no NKI un līdz 2015.gadam – 0,33% no NKI, t.i., attiecīgi ~21 milj. LVL un ~ 50 milj. LVL, rēķinot pēc 2010. gada datiem. Tā vietā Latvija 2010. gadā sniegusi attīstības palīdzību 8,3 milj. LVL apmērā jeb 0,06% no NKI.

Lai izpildītu starptautiskās saistības un, īstenojot konsekventu attīstības sadarbības politiku, sasniegtu pamatnostādnes nospraustos mērķus, vienlaikus ņemot vērā Latvijas ekonomisko situāciju pēc 2008.-2009. gadā pārciestās ekonomiskās krīzes, 2012. gadā Latvijas attīstības sadarbības politikas īstenošanai nepieciešami vismaz 100 000 LVL – summa, ko Latvija atvēlēja attīstības sadarbībai 2005. gadā, kad tika uzsākta politikas īstenošana Latvijā. 2011. gadā programmā „Attīstības sadarbības projekti un starptautiskā palīdzība” divpusējās attīstības sadarbības īstenošanai valsts budžetā ir paredzēti 269 LVL.

Sākot ar 2013. gadu, izvērtējot valsts budžeta iespējas, attīstības sadarbībai paredzētā finansējuma apjoms būtu pakāpeniski jāpalielina, tiecoties uz starptautisko finansējuma mērķu sasniegšanu līdz 2015. gadam.

7. Pārskatu sniegšana un novērtēšanas kārtība

Ārlietu ministrija iesniedz Ministru kabinetā starpposma novērtējuma informatīvo ziņojumu par pamatnostādņu īstenošanu līdz 2013. gada 1. decembrim un gala ietekmes novērtējumu līdz 2016. gada 1. jūlijam.

8. Politikas plānošanas dokumenti, kuri atzīstami par spēku zaudējušiem

Apstiprinot „Attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes laika posmam no 2011. gada līdz 2015. gadam” spēku zaudē ar Ministru kabineta 2003. gada 19. februāra rīkojumu Nr. 107 apstiprinātās „Latvijas Republikas attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes”.

Ārlietu ministrs

G.V.Kristovskis